

बार्हस्पत्यो भरद्वाजः। द्यावापृथिवी। जगती।

घृतवती भुवनानामभिश्चिवी पृथ्वी मधुदुघे सुपेशसा।

द्यावापृथिवी वरुणस्य धर्मेणा विष्कभिते अजरे भूरिरेतसा ॥ ६.०७०.०१

घृतवती- दीप्तिमत्यौ । भुवनानाम्- जगताम् । अभिश्चिया- आश्रयभूते । उर्वी- विस्तीर्णे । पृथ्वी- पृथुले । मधुदुघे- मधुरदोग्ध्रयौ । सुपेशसा- सूरूपिण्यौ । अजरे- जरारहिते । भूरिरेतसा- प्रभूतोदके । द्यावापृथिवी- द्यावापृथिव्यौ । वरुणस्य- ऋताधिदैवतस्य । धर्मेणा- धर्मेण । विष्कभिते- पृथक् धारिते ॥१॥

असश्चन्ती भूरिधारे पयस्वती घृतं दुहाते सुकृते शुचित्रते।

राजन्ती अस्य भुवनस्य रोदसी अस्मे रेतः सिञ्चतं यन्मनुर्हितम् ॥ ६.०७०.०२

असश्चन्ती- असज्यमाने । भूरिधारे- प्रभूतरसधारे । पयस्वती- उदकवत्यौ । सुकृते- सुष्ठु रचिते । शुचित्रते- पवित्रधर्मयुक्ते । घृतम्- उदकम् । दुहाते । अस्य- एतस्य । भुवनस्य- जगतः । राजन्ती- स्वामिन्यौ । रोदसी- द्यावापृथिव्यौ । अस्मे- अस्मै । मनुर्हितम्- मनुष्यहितम् । रेतः- वीर्यम् । सिञ्चतम्- क्षरतम् ॥२॥

यो वामृजवे क्रमणाय रोदसी मर्तो ददाश धिषणे स साधति।

प्र प्रजाभिर्जायते धर्मेणस्परि युवोः सिक्ता विषुरूपाणि सव्रता ॥ ६.०७०.०३

धिषणे- धरित्र्यौ । रोदसी- हे द्यावापृथिव्यौ । यः । वाम्- युवयोः । ऋजवे क्रमणाय- अवितथक्रमणाय । मर्तः- मर्त्यः । ददाश- यच्छति । सः । साधति- साधयति । धर्मेणस्परि- धर्मे । प्रजाभिः- सन्तत्या । जायते । युवोः- युवयोः । सिक्ता- सिक्तानि रेषांसि । विषुरूपाणि- नानारूपाणि । सव्रता- समानव्रताणि भवन्ति ॥३॥

घृतेन द्यावापृथिवी अभीवृते घृतश्रिया घृतपृचा घृतावृधा।

उर्वी पृथ्वी होतवूर्ये पुरोहिते ते इद्विप्रा ईळते सुन्नमिष्टये ॥ ६.०७०.०४

घृतेन- उदकेन। द्यावापृथिवी- द्यावापृथिव्यौ। अभीवृते- आवृते। घृतश्रिया- उदकसम्पदौ।
घृतपृचा- उदकसम्पृक्ते। घृतावृधा- उदकवर्धिन्यौ। उर्वी- विस्तृते। पृथ्वी- पृथुले। होतवूर्ये-
होतपुरस्कृते। पुरोहिते- प्रत्यक्षतो हिते। ते। विप्राः- मेधाविनः। इष्टये- अभीष्टये। सुन्नम्-
आनन्दम्। ईळते- स्तुवन्ति ॥४॥

मधु नो द्यावापृथिवी मिमिक्षतां मधुश्रुतां मधुदुधे मधुव्रते।

दधाने यज्ञं द्रविणं च देवता महि श्रवो वाजमस्मे सुवीर्यम् ॥ ६.०७०.०५

मधुश्रुता- मधुक्षारयित्र्यौ। मधुदुधे- मधुदोग्ध्र्यौ। मधुव्रते- मधुनियत्यौ। नः- अस्मभ्यम्।
द्यावापृथिवी- द्यावापृथिव्यौ। मधु। मिमिक्षताम्- सिञ्चताम्। देवता- दिव्ये। यज्ञम्- दानं पूजां
सङ्गतिकरणम्। द्रविणम्- सम्पदम्। दधाने- धारयन्त्यौ। महि- महतीम्। श्रवम्- श्रुतिम्।
वाजम्- अन्नम्। सुवीर्यं- शोभनवीर्यसम्पन्नम्। यच्छतम् ॥५॥

ऊर्जं नो द्यौश्च पृथिवी च पिन्वतां पिता माता विश्वविदा सुदंससा।

संरराणे रोदसी विश्वशम्भुवा सनिं वाजं रयिमस्मे समिन्वताम् ॥ ६.०७०.०६

द्यौश्च पृथिवी च- द्यावापृथिव्यौ। नः- अस्मभ्यम्। ऊर्जं- प्राणं बलम्। ऊर्जं प्राणबलयोः।
पिन्वताम्- वर्धयताम्। पिता माता- मातापितरौ। विश्वविदा- सर्वज्ञे। सुदंससा- दर्शनीये।
संरराणे- रममाणे। रोदसी- द्यावापृथिव्यौ। विश्वशम्भुवा- सर्वमङ्गले। अस्मे- अस्मभ्यम्।
सनिम्- धनम्। वाजम्- अन्नम्। रयिम्- दानयोग्यसम्पदम्। समिन्वताम्- सम्प्रेरयताम्।
आध्यात्मिके तु द्यावापृथिव्यौ प्रकृतिपुरुषावेव। अध्यात्मदृष्ट्या प्रकृतिपुरुषयोः स्तुतिरियमिति
द्रष्टव्या ॥६॥